

Innst. S. nr. 315

(2000-2001)

Innstilling fra forsvarskomiteen om Ombudsmannsnemnda for Forsvarets innberetning om virksomheten i tiden 1. januar - 31. desember 2000

Dokument nr. 5 (2000-2001)

Til Stortinget

1. Innledning

I Dokument nr. 5 (2000-2001) legger Ombudsmannsnemnda for Forsvaret frem sin innberetning om virksomheten i 2000. Etter vedtak i Stortinget høsten 1997 består Ombudsmannsnemnda i perioden 1. januar 1998 til 31. desember 2001 av følgende personer:

Ombudsmann Per A. Utsi, Oslo
Ingeborg Botnen, Rjukan
Dagfinn Hjertnes, Florø
Brit Hoel, Arendal
Karen Margrethe Mjelde, Sandnes
Ivar Skjerve, Steinkjer
Inge Wold, Råde

Ombudsmannsnemnda avholdt i 2000 7 møter og har foretatt befaringer til følgende militære tjenestesteder:

Herdla fort
Vestlandet sjøforsvarsdistrikt
Haakonsværn orlogsstasjon
Sjøkrigsskolen
KNM "Harald Haarfagre", Madlamoen
Sola flystasjon
Artilleriregimentet, Haslemoen
Sambandsregimentet, Jørstadmoen
Oppland regiment, Terningmoen
Luftforsvarets skolesenter
Agder regiment, Evjemoen

Nemndas omtale av de enkelte befaringer er referert på sidene 33-39. Protokoll fra nemndas møter og befaringer følger dessuten innberetningen som utrykte vedlegg.

Nemnda var i 2000, som tidligere representert, på Landskonferansen for tillitsvalgte i Forsvaret. Ombudsmannen og avdelingsdirektøren har som van-

lig gitt orientering om ombudsmannsordningen ved mange av de kurs for tillitsvalgte som ble avholdt ved forskjellige avdelinger, til sammen 33 kurs.

Orienteringer om ombudsmannsordningen overfor befal har i 2000 funnet sted ved orientering i møter med personellorganisasjonenes representanter under nemndas befaringer. Ombudsmannen har dessuten forelest om ombudsmannsordningen ved Befalsskolen for Marinen (BSMA) i Horten og for militærpolitibefal på kurs avholdt ved Luftforsvarets skoler, Stavern.

Kontoret har hatt besøk fra en delegasjon fra det franske parlament og fra ombudsmannsinstitusjonen i Indonesia. Under begge besøk ble det orientert om ombudsmannsordningen.

2. Generelle spørsmål

2.1 Klagesaker

Som det vil fremgå av innberetningens omtale av de individuelle klagesaker behandlet Ombudsmannen i 2000 83 klagesaker. Dette er et noe lavere antall enn de nærmest foregående år, men på linje med antallet i 1993 der det ble registrert 87 saker. Avgjørelsen ble endret i favør av klageren i 33 pst. av klagetilfellene. Medholdsandelen ligger på linje med gjennomsnittet for de senere år. Antallet klager i gruppen "sosiale saker", som omfatter botillegg og andre sosiale stønader, er fortsatt synkende.

I 10-årsperioden 1991-2000 er andelen av det totale antall soldatklagesaker i denne gruppen gått ned fra ca. 40 pst. til ca. 7 pst. Årsaken til dette antas å ligge i at mannskaper som har forsørgeransvar som regel søkes plassert i tjeneste nærmest mulig hjemstedet, og at reglene i de senere år er bedre tilpasset soldatenes faktiske sosiale problemer. Denne positive utvikling antas også å ha sin forklaring i at de avdelingsvise velferdskontorer sammen med Velferds- og vernepliktsavde-

lingen i FO utøver et godt og betryggende skjønn ved behandlingen av mannskapenes sosiale problemer.

Det er i 2000 registrert et økende antall klager i gruppen "tjenesteforhold". De konkrete klagesaker i denne gruppen har blant annet sin bakgrunn i forhold vedrørende innholdet i det tjenestebevis som utstedes ved dimisjon, hyppige vaktbeordringer, mannskapsmangel, særlig i sommermånedene, etc.

Det har også forekommet klagesaker vedrørende muslimers muligheter for religionsutøvelse under førstegangstjenesten. Også disse har latt seg løse på en måte hvor både mannskapets og Forsvarets interesser er ivaretatt.

Også i 2000 utgjør klager vedrørende fritak for militærtjeneste og utsettelse med førstegangstjeneste eller repetisjonstjeneste en hovedgruppe blant soldatklagene.

Antallet klager fra befalskorpset har de senere år ligget mellom 20 og 30 klager pr. år. I 2000 mottok Ombudsmannen kun 18 registrerte klager fra befalet. Det reduserte antall må antas å bero på tilfeldigheter.

Nemnda har med tilfredshet merket seg at omstillingen og nedbemanningen i Forsvaret hittil har foregått i en positiv atmosfære uten å ha medført et økende antall klagesaker. Det er heller ingen økning i antallet klager fra det sivile personell i Forsvaret. Nemnda vil imidlertid ikke utelukke at klageantallet i denne gruppen vil kunne øke under den videre omstilling/omorganisering av Forsvaret de nærmeste år.

2.2 Disiplinærsituasjonen

Det totale antall refselsler gikk i perioden 1988-1998 tilbake fra 11 239 til 3 113 refselsler.

For 1999 er refselsesantallet gått ytterligere tilbake.

Av Generaladvokatens statistikk fremgår at det samlede antall refselsler i 1999 var 2 529 - en reduksjon på hele 18,8 pst. i forhold til 1998. Vurderes refselsesantallet i forhold til antallet soldatårsverk finner man en mer korrekt målestokk for refselseshyppigheten i Forsvaret.

Denne viser at det i 1988 ble ilagt 0,51 refselsler pr. soldatårsverk mot kun 0,14 refselsler pr. soldatårsverk i 1999. En tilsvarende oversikt over refselsesantallet i 2000 vil først foreligge senere dette år. Generaladvokaten konkluderer sin årsmelding for 1999 med at den disiplinære tilstand i Forsvaret aldri har vært så god som nå siden slik statistikk ble innført i 1952.

Ulovlig fravær er den vanligste overtredelse. I 1999 utgjorde 30,9 pst. av overtredelsen ulovlig fravær mot 32 pst. året før. Brudd på rusmiddelreglene økte fra 12,7 pst. i 1998 til 15,7 pst. i 1999. "Brudd på tjenesteplikter" er fortsatt en stor gruppe blant de registrerte refselsler, men synes å ha en synkende andel av det totale antall refselsler. Bot er fortsatt det desidert mest brukte refselsmiddel idet 78 pst. av refselsene i 1999 ble avgjort med bot.

Refselsmidlet "frihetsinnskrekning" ble brukt i 9,8 pst. av tilfellene, mens arrest kun ble anvendt i 7 pst. av tilfellene. 5,3 pst. av refselsene er avgjort med refsel-

sesmidlet "irettesettelse". Klagehyppigheten til 1. klageinstans har de siste årene ligget på mellom 10 og 11 pst., men kom i 1999 ned i 9,7 pst.

2.3 Velferdstjenesten

Innføringen av systemet med differensierte minimumssatser til velferdsformål mener nemnda er et viktig bidrag til sikring av et mest mulig likeverdig velferdstilbud. De differensierte minimumssatser er basert på avdelingenes beliggenhet, størrelse og standard.

Imidlertid er nemnda gjort kjent med at Forsvarssjefens iverksettelsesdirektiv for innføring av slike minimumssatser bare i begrenset utstrekning blir etterlevet av militæravdelingene. Dette gjelder særlig for avdelinger i Hæren og Luftforsvaret.

Den manglende etterlevelse av direktivet medfører derfor at den tilsiktede likebehandling av soldatene ikke oppnås. Årsrapporten for Forsvarets Velferdstjeneste viser at en rekke avdelinger, særlig i Hæren og Luftforsvaret, anvender et betydelig lavere beløp pr. tjenestegjørende dag enn minimumssatsene skulle tilsi. Nemnda vil understreke at systemets forutsetning er at avdelingssjefene skal tildele sin velferdsavdeling et beløp som ikke ligger under de oppsatte minimumssatser.

Med bakgrunn i at ordningen med differensierte minimumssatser til velferdsformål ble etablert med aktiv tilslutning fra Stortingets forsvarskomite vil nemnda anta at det ovenfor nevnte også kan ha komiteens interesse.

På personellsiden er det opplyst at velferdsoffiserstillingene i stor grad bemannes ved hjelp av ungt kontraktbefal. Det rapporteres om liten tilsøkning av yrkestilsatte offiserer. Den sterke nedskjæring av antall soldater til støtte- og hjelpefunksjoner har medført en sterkt følbar mangel på velferdsassistenter ved avdelingene. Også dette forhold berører velferdstjenesten på en negativ måte.

Det er nemndas oppfatning at innkallingsstyrken bør opprettholdes på et nivå som sikrer en rimelig tilgang på mannskaper til nødvendig hjelpetjeneste ved avdelingene, herunder også velferdsassistenter og voksenopplæringsassistenter.

2.4 Forsvarets bekjempelse av narkotikaproblemet ved militæravdelingene

Nemnda har de senere år funnet grunn til å påpeke behovet for effektivisering av Forsvarets innsats mot narkotikabruk blant Forsvarets personell.

Basert på opplysninger fra Forsvarets narkogrupper (Nord og Sør) synes ressurstilgangen å være i stadig bedring. Etterforskningskapasiteten er utvidet og det er tilført økt midler til prøveanalyser i laboratorium. Ved NARKO-SØR er det rapportert om et akutt behov for utvidelse av kontorarealet. Det er bl.a. opplyst om mangler vedrørende ventilasjonsforholdene i en grad som ikke oppfyller normene for helse, miljø og sikkerhet.

Nemnda forutsetter at den bedrede ressurstilgang for bekjempelse av narkotikaproblemene i Forsvaret holdes vedlike. Det er særlig grunn til å merke seg at gruppene rapporterer om tilfeller av narkotikabruk blant yngre befall. Dette tilskrives en generelt mer liberal

holdning til narkotikabruk blant ungdom i vårt samfunn. Nemnda understreker derfor behovet for en bredt anlagt bekjempelse av narkotikaproblemet i Forsvaret.

Statistikken for narkotikagruppens virksomhet de to siste årene viser følgende utvikling:

	1999	2000	Endring i pst.
Justissaker (politianmeldt)	1 156	1 295	+ 12,0 pst.
Beslag - narkotika	298	394	+ 31,5 pst.
Hundekontroll/inspeksjoner	383	369	- 3,4 pst.

2.5 Religionsfrihet under militærtjeneste

Nemnda har merket seg at FOs retningslinjer vedrørende utøvelse av minoritetsreligioner er benevnt som "Bestemmelser for etniske minoriteter i Forsvaret".

Med bakgrunn i at etnisk og religiøs tilhørighet ikke nødvendigvis er sammenfallende, vil nemnda anta at en mer presis benevnelse vil være å benevne reglene under tittelen "Bestemmelser for religiøse minoriteter i Forsvaret".

2.6 Militærnektning/sivil verneplikt

Med bakgrunn i at Stortinget med virkning fra 1. januar 2000 innførte en "egenerklæringsordning" for militærnekttere har nemnda med stor interesse fulgt utviklingen for antallet militærnekttere det forløpne år.

Ifølge statistikk fra Vernepliktsverket viser det seg at antallet søknader om fritak for militærtjeneste av overbevisningsgrunner er betydelig redusert i 2000 i forhold til 1999.

Følgende antall søknader er registrert:

	2000	1999
1. halvår	1 426	1 834
2. halvår	938	1 275
Totalt	2 364	3 109

Nemnda vil imidlertid bemerke at Justisdepartementet - under "gammel ordning" - i 1999 avslø 465 søknader, mens det under ny ordning i 2000 kun er avslått 7 søknader.

Det er likevel grunn til å merke seg at den nye ordning hittil ikke har medført noe stigende antall fritakssøknader.

2.7 Rettmessigheten ved arrest som refselsesmiddel i forhold til den europeiske menneskerettighetskonvensjonen

Ombudsmannen har med nemndas samtykke tatt opp dette forholdet i et brev til Forsvarsdepartementet (gjengitt i innberetningen) av 15. desember 2000. Ved avgivelse av beretningen har nemnda foreløpig ikke mottatt kommentarer fra departementet.

2.8 Nemndas høringsuttalelse til innstillingen fra forsvarspolitisk utvalg (FPU) NOU 2000:20

Nemndas enstemmige høringsuttalelse er gjengitt på s. 9-10 i innberetningen

2.9 Psykologitjenesten

Gjennom sin tillitsmannsordning har soldatene reist krav om bedring av mulighetene for konsultasjon hos psykolog, spesielt ved innrykk.

FO/Sanitetsstaben (FO/SAN) har som fagmyndighet fastsatt følgende standard for avdelingenes tilbud vedrørende psykologtjenesten:

- Ventetiden ved ordinær henvisning bør være minst mulig og ikke mer enn 14 dager.
- Ved innrykk bør den vernepliktige kunne fremstilles til vurdering samme dag, unntaksvis dagen etter.
- Ved øyeblikkelig hjelp bør tjenesten umiddelbart være tilgjengelig.

Det er opplyst at FO/SAN til enhver tid søker å fordele fagressursene slik at ventetiden ikke overskrider standarden, om nødvendig med "innkjøpt" psykologtjeneste. Nemnda er gjort kjent med at FO/SAN fortløpende evaluerer oppfølgingen av den ovennevnte standard. Nemnda vil uttale tilfredshet med de nevnte tiltak for bedring av tilbudet overfor et økende servicebehov blant mannskapene. Det er opplyst at man over de siste 4-5 år har registrert et økende antall dimitteringer med bakgrunn i psykiske helseproblemer. Således er det meldt om tilfeller hvor ca. 30 pst. av innrykkskullene i slutten av 2000 og januar 2001 er blitt dimittert etter fremmøte, hvorav en hovedandel av disse ble dimittert med begrunnelsen "sviktende psykisk helse". Nemnda vil antyde at dette forhold bør lede til en nærmere undersøkelse av de bakenforliggende årsaker.

Saken bør betraktes som et generelt helseproblem blant dagens norske ungdom og undergis en grundig oppfølging av våre offentlige helsemyndigheter.

2.10 Behandlingstilbud for skadet militært personell

En rekke forhold i løpet av året har ført til at nemnda har funnet grunn til å rette oppmerksomheten mot For-

svarets medisinske behandlingstilbud overfor personell som nå, eller senere, skulle bli skadet under tjenesten i Forsvaret. Særlig har nemnda vært opptatt av behandlingstilbudet overfor det personell som deltar i norske fredsoperasjoner internasjonalt. Med henvisning bl.a. til oppslag i pressen anmodet nemnda i juni 2000 Forsvarssjefen om kommentarer til påstanden om at norsk personell kunne ha vært utsatt for helsefare under tjeneste i Kosovo. Det ble vist til påstanden om helserisiko etter bruk av DU-ammunisjon. Fra Forsvarssjefen mottok nemnda en omfattende redegjørelse om saken.

Bl.a. med bakgrunn i stor offentlig interesse og usikkerhet vedrørende mulig helsebelastende miljøpåvirkning under tjeneste internasjonalt har nemnda funnet å anbefale opprettelse av et særskilt norsk medisinsk kompetansesenter, fortrinnsvis i samarbeid mellom FO/SAN, og et medisinsk universitetsmiljø. Fra nemnda ble det den 16. oktober 2000 oversendt Forsvarsdepartementet til overveielse et vedtak i nemnda.

2.11 Saker som er behandlet av ombudsmannen

I 2000 har Ombudsmannen behandlet totalt 83 registrerte saker. I 27 av de ferdig behandlede saker er avgjørelsen endret i favør klageren. I tillegg har det vært en rekke henvendelser der Ombudsmannen og hans medarbeidere har kunnet løse saker for personellet ved uformell kontakt med partene. På sidene 13-31 er det i innberetningen gitt en nærmere beskrivelse av en del av sakene som er blitt behandlet.

Saksfordelingen på forsvarsgrenene ser slik ut:

FD og fellesstaber	43 pst. (40)
Hæren	22 pst. (33)
Sjøforsvaret	21 pst. (12)
Luftforsvaret	14 pst. (12)
Heimevernet	0 pst. (3)
Tallene for 1999 i parentes.	

2.12 Befaringer

Nemnda har i 2000 foretatt 11 befaringer, og på sidene 33-38 i innberetningen gis en detaljert rapport fra disse befaringsene.

3. Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Grethe Fossli, Gunnar Halvorsen, Tore Nordseth og Anne Helen Rui, fra Kristelig Folkeparti, Lars Rise og Anne Brit Stråtveit, fra Høyre, Ingvald Godal, fra Fremskrittspartiet, lederen Hans J. Røsjorde og Per Ove Width og fra Senterpartiet, Gudmund Restad, har merket seg at Ombudsmannen, i 2000, har behandlet 83 saker, og at dette er et lavere antall enn i 1999. I 27 saker har klageren fått medhold. Komiteen viser til at Ombudsmannen og hans medarbeidere også løser en rekke saker ved uformell kontakt med personellet.

Komiteen merker seg at det er en økning i saker fra Forsvarsdepartementet og fellesstaber, mens det for Hærens vedkommende er positiv nedgang i saker. Gruppen "sosiale saker" fra soldatene har, innenfor en ti-års periode, sunket fra 40 pst. til 7 pst. Komiteen ser dette som en god utvikling og godt arbeid i de avdelingsvise velferdskontorer sammen med Velferds- og vernepliktsavdelingen i FO. Komiteen merker seg ellers at antall klager i gruppen "tjenesteforhold" har økt dette året. Komiteen merker seg at klagesaker angående fritak for/utsettelse av førstegangstjeneste eller repetisjonsøvelser er hovedgruppa blant soldatklagene.

Komiteen er tilfreds med at omstilling/nedbemannings i Forsvaret hittil ikke har medført økt klageantall verken fra militært eller sivilt personell.

Komiteen har merket seg at antall refselsener i militæret statistisk sett har gått nedover og er tilfreds med at Generaladvokaten i sin årsmelding for 1999 sier at den disiplinære tilstand i Forsvaret aldri har vært så god som nå. Komiteen avventer oversikt over refselsesantall i 2000 som vil foreligge senere i år, men merker seg at Ombudsmannsnemnda har hatt oppe en sak om bruk av arrest som refselsesmiddel, og at saken ikke er ferdigbehandlet fra departementets side.

Komiteen har merket seg at det har forekommet klagesaker vedrørende muslimers muligheter for religionsutøvelse ved førstegangstjeneste. Disse sakene har latt seg løse på en grei måte, men komiteen vil likevel peke på at det fra befalets side er viktig å vise respekt og forståelse for alle soldaters tro og livssyn. Komiteen deler nemndas oppfatning av at "Bestemmelser for etniske minoriteter i Forsvaret" bør endres til "Bestemmelser for religiøse minoriteter i Forsvaret".

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, har merket seg at flere personer gjennom advokat har gitt til kjenne at de har kjent til dels store problemer mht. å praktisere sin religion fritt under militærtjeneste. Flertallet avventer FOs undersøkelser på dette området og forutsetter at nødvendige endringer blir gjennomført dersom det er behov for det. Flertallet peker på retten til fri religionsutøvelse nedfelt i Den europeiske menneskerettskonvensjonen som Norge er forpliktet på.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til advokathenvendelser til Ombudsmannsnemnda. Disse medlemmer mener at det ikke er grunn til å reagere på denne henvendelsen på annen måte enn det Ombudsmannen har gjort i sitt svarbrev:

"Ved vårt kontor registrerer vi svært få klagesaker under dette tema, og det er min erfaring at de militære ledere følger opp de etablerte retningslinjer.

Også feltprosten har gitt uttrykk for samme oppfatning.

På denne bakgrunn finner jeg å ville fastholde vår etablerte praksis som innebærer saksopptak med militære myndigheter når konkrete tilfeller gjør dette nødvendig. Den generelle form i Deres henvendelse av 16. f.m. gir meg heller ikke noen anledning til å fravike denne praksis.

De vil selvsagt kunne komme tilbake med en ny henvendelse om nærmere begrunnede tilfeller skulle foreligge."

På denne bakgrunn finner disse medlemmer ingen grunn til å registrere dette som et problemområde av noen betydning.

Komiteen har merket seg den økning som har skjedd mht. brudd på rusmiddelreglene. Komiteen ser med bekymring på økende tilfeller av narkotika- bruk blant yngre befal, og mener det er alarmerende når antall narkotikabeslag har økt med 31,5 pst. fra 1999 til 2000. Komiteen er enig med nemndas understreking av behovet for en bredt anlagt bekjempelse av narkotikaproblemet i Forsvaret, og vil på denne bakgrunn be departementet vurdere ytterligere tiltak som kan begrense og bekjempe dette problemet.

Komiteen har tidligere sluttet seg til en ordning med differensierte minimumssatser til velferdsformål og vil påpeke at Forsvarssjefens iverksettelsesdirektiv på dette området ikke blir tilstrekkelig etterlevd, særlig innenfor Hæren og Luftforsvaret. Komiteen vil be departementet sørge for at direktivet blir etterlevd slik at soldatene i de ulike avdelinger får den tiltenkte behandling mht. midler til velferdsformål.

Komiteen har merket seg at antall søknader om fritak for militærtjeneste av overbevisningsgrunner har sunket fra 3 109 i 1999 til 2 364 i 2000, og at dette har skjedd samtidig som innføring av "egegenerklæringsordning" for militærnektete ble innført fra og med 1. januar 2000. Ordningen har altså ikke medført stigende antall fritakssøknader.

Komiteen merker seg Ombudsmannsnemndas høringsuttalelser til innstillingen fra forsvarspolitisk utvalg, NOU 2000:20.

Komiteen er urolig over det økende antall dimitteringer med bakgrunn i psykiske helseproblemer blant soldatene. Når ca. 30 pst. av innrykkskull i slutten av 2000 og januar 2001 blir dimittert, og hovedandelen har en begrunnelse i "sviktende psykisk helse", mener komiteen at dette er svært bekymringsfullt. Komiteen slutter seg til nemndas bemerkninger til saken og dens uttalelse om et samarbeid med Helsedepartementet. Komiteen vil på denne bakgrunn be departementet å ta opp saken for å kunne løse problemer innen dette området. Komiteen ser det som viktig at soldatene har tilstrekkelig tilgang til psykologtjenester både ved innrykk og under tjeneste.

Komiteen merker seg at Ombudsmannsnemnda har vært opptatt av Forsvarets medisinske behandlingstilbud overfor personell som skulle bli skadet i tje-

neste, særlig i forbindelse med siste års fokus på skader som kan pådras under tjeneste i internasjonale operasjoner. Komiteen deler den bekymring som nemnda synes å ha rundt disse spørsmål. Komiteen er, særlig på bakgrunn av fokusering på bruk av utarmet uran i internasjonale operasjoner, opptatt av senskadeproblematikken og hvordan vi best kan møte den. Komiteen ser innføringen av helseundersøkelse også ett år etter avsluttet tjeneste som et viktig tiltak og forutsetter at dette iverksettes snarest.

Komiteen er også opptatt av mulige psykiske ettervirkninger etter militær tjeneste, og ser positivt på at Forsvarsdepartementet sammen med Helse- og sosialdepartementet vil vurdere en videreføring av Prosjekt Bæreia som et kompetanse- og rekreasjonssenter med fokus på dette feltet.

Komiteen ber også departementet se på om overgangen for militært personell fra Forsvarets medisinske behandlingstilbud til det sivile helsevesen er god nok, og vurdere om det i noen tilfeller vil være aktuelt med et forlenget eller "overlappende" ansvar fra Forsvarets side.

Komiteen viser til brev fra Forsvarsdepartementet av 19. mars 2001 til Ombudsmannen for Forsvaret om dagens behandlings- og oppfølgingstilbud overfor skadet militært personell. Forsvarsdepartementet svarer i sitt brev at det er tvilsomt om det bør etableres nye kompetansesentra innen fagfeltet. Departementet viser bl.a. til Forsvarets Sanitetskompetanse, og til Tromsø militære sykehus og bedre utnyttelse av dette ved innføring av fritt sykehusvalg. I tillegg nevnes forbedringer i forbindelse med utveksling av militære-sivile helsedata som verktøy for forskning. Et av forskningsområdene innen Psykiatritjenesten i Forsvaret er oppfølging med tanke på senskader også i forbindelse med internasjonale operasjoner. Imidlertid vil komiteen peke på St.prp. nr. 45 (2000-2001) der det heter :

"Det anbefales å opprette et militærmedisinsk utdannings- og kompetansesenter (MUKS) for ivaretagelse av blant annet felles sanitetsutdanning i Forsvaret."

Komiteen viser i denne forbindelse til den forestående behandling av St.prp. nr. 45 (2000-2001).

4. Komiteens tilråding

Komiteen har ellers intet å bemerke, viser til dokumentet og rår Stortinget til å fatte slikt

vedtak:

Dokument nr. 5 (2000-2001) - om Ombudsmannsnemnda for Forsvarets innberetning om virksomheten i tiden 1. januar - 31. desember 2000 - vedlegges protokollen.

Oslo, i forsvarskomiteen, den 6. juni 2001

Hans J. Røsjorde
leder

Anne Brit Stråtveit
ordfører

Grethe Fossli
sekretær